

Innviðaráðuneytið
Sölvhólsögötu 7
101 Reykjavík

Búðardal, 30.06.2023

Efni: Umsögn um drög að tillögu til þingsályktunar um samgönguáætlun fyrir árin 2024 – 2038 ásamt fimm ára aðgerðaáætlun fyrir árin 2024 – 2028, mál nr. 112/2023

Vísað er til máls nr. 112/2023, drög að samgönguáætlun fyrir árin 2024–2038 sem birt var í Samráðsgátt stjórnvalda þann 13.06.2023.

Það er metnaðarfullt markmið að Ísland verði í fremstu röð með trausta og örugga innviði, öflug sveitarfélög, verðmætasköpun og framsækna þjónustu. Öflug sveitarfélög byggjast upp á fólkinu sem býr í þeim, verðmætasköpun verður til með íbúum og framsækna þjónustu er aðeins hægt að veita ef fólk er til staðar sem stendur að baki henni. Markmiðið miðar því allt í þá átt að huga þarf að íbúum þessa lands ef það á að nást.

Nýverið staðfesti sveitarstjórn Dalabyggðar skýrslu um forgangsröðun vegaf framkvæmda í sveitarfélaginu (sent með sem fylgigagn þessarar umsagnar). Sú framtíðarsýn sem kemur þar fram miðar að því að setja þarf íbúa í forgrunn enda forgangsröðun m.a. metin út frá búsetu, akstri skólabíla, fyrirtækjarekstri, slysatíðni, ástandi vega o.s.frv. Markmið forgangsröðunar í Dalabyggð ríma vel við markmið sem fram koma í hér framlögðum drögum að samgönguáætlun þar sem byggja á upp innviði, efla sveitarfélög, verðmætasköpun og þjónustu.

Það eru ekki margir vegkaflar innan sveitarfélagsins þar sem ekki er að finna lögheimili. Í skýrslu um forgangsröðun vegaf framkvæmda í Dalabyggð er tekið saman að af þeim 129 vegköflum sem skráðir eru í sveitarfélaginu, sé að finna lögheimili við 96% skráðra vegkafla. Við langflesta vegakafla er einnig að finna atvinnurekstur í einhverri mynd. Ein sérstaða Dalabyggðar er sú að meirihluti íbúa sveitarfélagsins býr í dreifbýli þess og koma um 70% allra barna í Auðarskóla með skólabílum til skóla. Skólaakstur í Dalabyggð skiptist í 8 leiðir. Stysta leiðin er um 10 km og sú lengsta um 50 km (aðra leið). Af þessum 8 leiðum eru aðeins 2 leiðir skólabíla sem eru lausar við að aka á malarvegi að einhverju leyti eða stærstum hluta, frá upphafsstað til skóla.

Forsenda búsetu er að geta stundað heilsárs atvinnu, hvort sem það er fyrir íbúa af Skarðsströnd sem vilja sækja atvinnu í Búðardal eða ferðaþjónusta á heilsárs grundvelli um allt hérað. Þá er það stefna stjórnvalda að reyna dreifa ferðamönnum um landið til að minnka álag og halda gæðum í upplifun þeirra. Góðar samgöngur eru lykilatriði í þessum málum, sem og forsenda þess að hægt sé að halda ferðaþjónustu uppi sem atvinnuvegi árið um kring. Ef sveitarfélagið á að geta talist sem eitt atvinnusvæði þarf að huga að úrbótum á vegakerfinu innan þess.

Talnegögn Vegagerðarinnar sýna að sumardagssumferð er meiri en vetrardagssumferð á öllum vegum, eða að meðaltali 348% meiri meðalumferð á dag á tímabilinu júní - september, á vegum með tveggja stafa númer í Dalabyggð. Samkvæmt kortasjá Samgöngustofu hafa í heildina orðið 80 slys eða óhöpp innan Dalabyggðar á tímabilinu 01.01.2018 til 31.12.2022, en til allrar mildi ekkert banaslys.

Umferð í gegnum Dalabyggð hefur aukist á síðustu árum. Má þar nefna ástæður líkt og lagningu slitlags að vestan og tilkomu vegs yfir Arnkötludal, svo kallaða Þröskulda. Eftir opnun hans hefur stærstur hluti umferðar til/frá Vestfjörðum og Ströndum farið í gegnum Dalabyggð. Eins hafa þungaflutningar aukist mjög í gegnum héraðið í tengslum við sjókvíaelði á Vestfjörðum, með tilheyrandi álagi á vegi. Allt hefur þetta haft og hefur enn áhrif á vegakerfið í sveitarfélaginu. Í Dalabyggð kemur enginn nema landleiðina, þ.e. flutningar á vörum og farþegum kemur ekki um hafnir eða með flugi og því eðlilegt að það sé tekið með þegar verið er að áætla fjármagn í samgönguáætlunum til framkvæmda í sveitarfélaginu.

Samkvæmt íbúakönnun landshlutanna sem unnin var árið 2020 af Samtökum sveitarfélaga á Vesturlandi (SSV) í samráði við önnur landshlutasamtök eru íbúar á Vesturlandi ósáttir með vegakerfið. Í könnuninni var landinu skipt upp í 25 svæði og þar kemur fram að íbúar Dalabyggðar eru næst óánægðastir íbúa landsins með vegakerfið, aðeins íbúar á sunnanverðum Vestfjörðum voru ósáttari.

Á Vesturlandi eru um 14% allra vega á Íslandi, þar af eru um 3% í Dalabyggð. Samkvæmt Samgöngu- og innviðaaætlun Vesturlands frá 2021 eru aðeins 9 sveitarfélög með stærra vegakerfi en Dalabyggð, ekkert þeirra er með jafn hátt hlutfall malarvega innan sinna marka. Af 1.845 km vega á Vesturlandi voru flestir í Borgarbyggð (835 km) og síðan í Dalabyggð (402 km). Í Dalabyggð er starfsstöð Vegagerðarinnar sem þjónustar vegakerfi sem teygir sig inn í þrjú önnur sveitarfélög sem telur 564 km í heild. Þar af eru 369 km malarvegir, eða um 65%. Í landshlutanum

er hlutfall malarvega eins og fyrr segir mjög hátt en um 77% tengivega og 16% stofnvega eru malarvegir.

Nú standa yfir framkvæmdir á Snæfellsnesvegi (54-22) eða svo kölluðum Skógarstrandarvegi. Um er að ræða 5,4 km framkvæmd. Í fyrirbyggjandi drögum að nýrri samgönguáætlun er gert ráð fyrir eftirfarandi fjármagni til framkvæmda á Vestursvæði:

[verð gefið upp í m.kr.]	2024 – 2028	2029 – 2033	2034 – 2038
Samtals Vestursvæði	11.100	25.491	18.980

Á áætlun eru frekari framkvæmdir á Skógarströnd (Snæfellsnesvegi 54), þó með hléi frá núverandi framkvæmd allt til ársins 2027 og framkvæmdir á Vestfjarðavegi frá Reykjadalásá að Haukadalsá ekki fyrr en á tímabilinu 2034-2038.

Það er mikið högg fyrir Dalabyggð að ekki skuli koma til frekari framkvæmda á Snæfellsnesvegi í framhaldi af núverandi framkvæmdum. Sveitarfélagið leggur áherslu á að þegar fyrirséð er um lok framkvæmda á einum vegkafla fari útboð í næsta áfanga af stað, svo möguleiki sé fyrir verktaka að sjá hagkvæmni í áframhaldandi vinnu á svæðinu. Þannig verði meiri samfella í framkvæmdum sem eru á áætlun og getur það einnig leitt til að kostnaður fari frekar beint í framkvæmdina sjálfa heldur en flutning á vinnutækjum, starfsmannaaðstöðu og vinnuafli.

Snæfellsnesvegur tengir Dalabyggð við sveitarfélagið Stykkishólm, á leiðinni er að finna bæði heimili og fyrirtæki en á Skógarstrandarvegi eru einnig sjö einbreiðar brýr. **Skógarstrandarvegur er eini stofnvegur á Vesturlandi sem er án bundins slitlags og sá lengsti á láglandi landsins alls sem er án bundins slitlags, þar sem um 40km án slitlags standa innan Dalabyggðar, þ.e. frá endapunkt núverandi framkvæmda að mörkum sveitarfélagsins í Álftafirði.**

Vegurinn er einnig vinsæll hjá ferðamönnum sem vilja geta tekið hringferð á Vesturlandi. Því miður hafa fyrirtæki þurft að banna hópferðabílum, sem og bílaleigubílum að fara um veginn vegna ástands hans og hættunnar við að vegurinn beri ekki þunga/breiða bíla, að öikumenn ráði ekki við ástand vegarins og slyshættu á leiðinni.

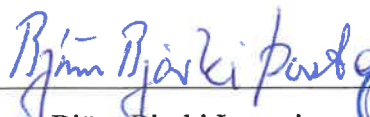
Það er byggðarlaginu lífsnauðsynlegt að áætlaðar framkvæmdir á veginum, komi í beinu framhaldi af núverandi framkvæmdum og að framkvæmdir á veginum dragist ekki. Vegurinn er meðal þeirra

sem ríkir einna mest sátt um á öllu Vesturlandi að sé í forgangi á Samgönguáætlun Vesturlands, þar sem öll sveitarfélög hafa sammælt um ákveðnar áherslur í samgöngumálum.

Í drögnum er að finna yfirlit yfir tilvonandi framkvæmd við Snæfellsnesveg um Skógarströnd. Dalabyggð vill taka fram að samkvæmt yfirlitinu er ekki að sjá áætlun um þverun Álftafjarðar. Telur sveitarfélagið að þegar horft er til framtíðar eigi að líta til þverunar fjarðarins, sem er forsenda fyrir auknu samstarfi sveitarfélaga við Breiðafjörð og góðri tengingu Snæfellsness, Dala, Vestfjarða og Norðurlands.

Í tillögunni segir að í lok árs 2022 voru 651 einbreið brú í þjóðvegakerfi Íslands og fagnar sveitarfélagið því markmiði sem fram kemur í drögnum að fækka einbreiðum brúm á vegum með yfir 200 bíla meðalumferð á dag allt árið. Að sama skapi vill sveitarfélagið benda á það magn einbreiðra brúa sem er að finna innan Dalabyggðar, sem seint ná fyrrnefndum viðmiðum um umferðarmagn, en eru á leiðum sem mikilvægar eru íbúum sveitarfélagsins. Af því tilefni bendir Dalabyggð á að hægt væri að leggja niður ýmsar einbreiðar brýr í sveitarfélaginu, með minni tilkostnaði heldur en að byggja nýja tvíbreiða, þ.e. með því að leggja stálræsi eða svokölluð hálfbogaræsi í staðinn. Sveitarfélagið hvetur til þess að slíkar leiðir verði skoðaðar ef þær geta miðað að því að einfalda framkvæmdir og draga úr kostnaði.

Það má ljóst vera að Dalabyggð hefur setið eftir hvað varðar vegabætur í ýmsum samanburði. Úr því þarf að bæta með öllum tiltækum ráðum og aðgerðum. Mikilvægt er að hugað sé að öllum tegundum vega þegar úthlutað er fjármagni í samgöngumálum. Héraðsvegir og ekki síst tengivegir eru mikilvægir vegaflokkar auk stofnvega og til þeirra vegaflokka verður að horfa í ríkara mæli. Það eru vonandi allir sammála um það að við viljum halda landsbyggðinni öflugri, það er sanngirnismál að bjóða okkur, sem úti á landi búum, ásættanlega vegi á leið okkur til og frá skóla og vinnu.

Björn Bjarki Þorsteinsson

sveitarstjóri

